

چابهار؛ دروازه ورود شرق به غرب

به گزارش روابط عمومی و امور بین الملل منطقه آزاد چابهار به نقل از ایرنا، این منطقه از مزیت‌های اقتصادی بی‌نظیری در مقایسه با سایر مناطق همجوار برخوردار است که از جمله دسترسی آن به بازار ۶۰۰ تا ۸۰۰ میلیون نفری افغانستان، کشورهای آسیای میانه و مشترک‌المنافع، همچنین روسیه و شمال آفریقا و ارتباط آنها با اروپای شرقی می‌توان اشاره کرد.

با این حال، نداشتن زیرساخت‌های اساسی از جمله جاده ترانزیتی، ریل، بندر و فرودگاه از جمله ضعف‌های اساسی منطقه محسوب می‌شود که سبب شده تا در دو دهه گذشته فراز و فرودهای زیادی را در چابهار شاهد باشیم. مشکلاتی که البته این روزها رو به کاهش است و با پیشرفت فیزیکی ۶۵ درصدی راه‌آهن، بهره‌برداری از بندر و آغاز عملیات اجرایی فرودگاه بین‌المللی چابهار، چرخ توسعه این خطه که روزگاری به سختی قادر به حرکت بود امروز روان تر می‌چرخد.

منطقه آزاد چابهار به دلایلی از جمله نزدیکی به آب‌های آزاد دارای اهمیت بسیار است، اما تاکنون سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی این منطقه به دلیل تفاوت مقررات امکان دسترسی به بندر شهید بهشتی را نداشتند و بیشتر بندرعباس را برای امور تجاری خود انتخاب می‌کردند.

در بهمن ماه ۹۸، لایحه توسعه منطقه آزاد چابهار که توسط دولت به مجلس ارائه شده بود مورد تصویب قرار گرفت و محدوده این منطقه از ۱۴ هزار هکتار به ۸۲ هزار هکتار افزایش یافت.

حال علاوه بر اتصال این منطقه به بندر شهید بهشتی، نقطه صفر مرزی با پاکستان نیز وارد آن شده که از این طریق فرصت دسترسی به کریدور اقتصادی پاکستان- چین و بندر گوادر پاکستان به وجود آمده است.

بندر چابهار از مهمترین بنادر ایران است و این بندر به دلیل دسترسی به آب‌های آزاد بین‌المللی از طریق اقیانوس هند از موقعیت استراتژیک در کریدورهای بین‌المللی برخوردار بوده و یکی از با صرفه‌ترین مسیرها برای صادرات، واردات و ترانزیت کالا است.

بندر چابهار با ظرفیت تخلیه و بارگیری سالیانه ۸.۵ میلیون تن مقصد جدید ورود کالاهای اساسی کشور است، به‌طوری که هم‌اینک رفت‌وآمد و پهلوگیری کشتی‌های حامل انواع کالای اساسی در آن رواج دارد.

در بازدیدی که به تازگی «محمدرضا نوروزپور» مدیرعامل سازمان خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا) و «مهدی شفیعی» مدیرعامل موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران از برخی طرح‌ها و پروژه‌های منطقه آزاد چابهار داشتند، اقدامات توسعه‌ای کم نظیر و تحسین برانگیز این خطه و سواحل مکران آن هم در شرایط دشوار تحریم‌ها و فشارهای خارجی مورد توجه قرار گرفت که در ادامه به برخی از آنها در حوزه‌های پتروشیمی، فولاد و صنایع معدنی، کشاورزی، دامداری و صیادی، گردشگری، حمل و نقل دریایی و ورزشی اشاره می‌شود.

مجتمع فولاد مکران، مقصد نخست بازدیدها

این پروژه در زمینی به مساحت ۳۰۰ هکتار بنا شده که در فاز نخست و دوم آن تولید آهن اسفنجی پیش بینی شده است؛ در قالب این پروژه دو واحد گندله سازی، یک واحد فولادسازی و یک واحد نورد سازی نیز ساخته می‌شود.

این مجموعه شامل یک واحد تولید آهن اسفنجی با محصول بریکت گرم به ظرفیت ۱.۶ میلیون تنی خواهد بود ضمن آنکه در این مجموعه تولید همه حلقه‌های زنجیره فولاد از ماده خام معدنی تا محصول نهایی (که می‌تواند میلگرد یا ورق باشد) پیش بینی شده است.

با توجه به قرار گرفتن این سایت در کنار بندر چابهار، مواد اولیه مورد نیاز را می‌توان از خارج بویژه از کشورهای همچون عمان یا از طریق راه آهن از داخل کشور تهیه کرد.

به گفته «پیمان طالبی» مدیرسایت شرکت فولاد مکران، این مجتمع در ۱۸ ماه آینده وارد مدار تولید خواهد شد که تا امروز حدود ۲۵ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است.

حضور در سومین مرکز پتروشیمی کشور

پتروشیمی مکران وظیفه تامین زیرساخت‌ها، تامین خوراک، ساخت کريدور انتقال محصول به پایانه‌های صادراتی مستقر در پس کرانه بندر شهید بهشتی و انجام خدمات غیرصنعتی را بر عهده خواهد داشت.

از شرکت پتروشیمی مکران به عنوان سومین مرکز (هاب) پتروشیمی کشور پس از عسلویه و ماهشهر یاد می‌شود، اما این مرکز برای یافتن جایگاه واقعی خود و نقش آفرینی در تولید و صادرات نیازمند گازرسانی است.

شرکت توسعه پتروشیمی نگین مکران در سال ۹۱ در راستای مصوبه هیات دولت به عنوان قطب پتروشیمی به ثبت رسید که در زمینی به مساحت یک هزار و ۲۰۰ هکتار واقع شده و در آن ساخت ۱۸ واحد بالادستی و ۳۰ واحد پایین دستی پتروشیمی پیش‌بینی شده است.

برای راه اندازی واحدهای یاد شده، این مرکز نیازمند تزریق روزانه ۳۰ میلیون متر مکعب گاز طبیعی متان و همچنین گاز اتان به عنوان خوراک بوده که قرار است اولی، از طریق خط لوله سراسری گاز از ایران ایرانشهر به چابهار و دومی با احداث یک هزار و ۶۰ کیلومتر لوله گاز از عسلویه به چابهار تامین شود.

هدف گذاری انجام شده در این مرکز تولید ۲۶ میلیون تن انواع محصولات پتروشیمی است که ۲۲ میلیون تن آن صادر شده و بقیه چهار میلیون تن به عنوان خوراک صنایع پتروشیمی در بازارهای داخلی مصرف می‌شود.

۱۲ میلیارد دلار سرمایه گذاری در این مرکز برای امور زیربنایی و احداث زیرساخت‌ها پیش‌بینی شده است و انتظار می رود ارزش تولیدات آن سالانه ۱۴ میلیارد دلار باشد.

اما آنچه این پروژه را مسکوت نگهداشته تامین نشدن گاز طبیعی متان و همچنین اتان به عنوان خوراک واحدها است. هرچند در ابتدای کار، شرکت توسعه پتروشیمی نگین مکران اجرای لوله گذاری گاز طبیعی از ایرانشهر به چابهار را بر عهده گرفته بود و حتی ۳۰ کیلومتر لوله گذاری انجام داد، اما در ادامه به دلیل تحریم‌ها و افزایش یافتن قیمت‌ها، این شرکت قادر به ادامه کار نشد؛ در نتیجه کار بین چهار شرکت دیگر تقسیم شد تا آن را به سرانجام برسانند.

مقرر شده چهار شرکت یاد شده تا شهریور سال آینده گاز را به این سایت برسانند که در این صورت شاهد شکوفایی منطقه و سرازیر شدن سرمایه گذاران خواهیم بود.

بازدید از سایت فرودگاه بین المللی چابهار

با توجه به مشکلاتی که در فرودگاه نظامی کنارک از نظر بعد مسافت و قرار گرفتن در خارج از محدوده منطقه آزاد وجود داشت و همچنین نشست و برخاست هواپیماهای تجاری خارجی با محدودیت هایی روبرو بود، ساخت فرودگاه بین المللی چابهار کلید خورد.

از ماه گذشته برای ساخت شهر فرودگاهی استارت کار زده شده، زیرا چابهار جزو چهار شهر لجستیک کشور است که باید زیرساخت‌های اساسی حمل و نقلی یعنی ریل، جاده، دریا و فرودگاه را با هم در اختیار داشته باشد و در این راستا با ساخت فرودگاه می‌توان یک حمل و نقل ترکیبی مناسب را سر و شکل داد.

به این ترتیب در نزدیکترین مکان به بنادر چابهار، خطوط ریلی و مراکز تجاری، زمینی به مساحت دو هزار و ۸۱۵ هکتار که منطقه خوبی داشته و از نظر موانع پروازی بی خطر بود، برای فرودگاه در نظر گرفته شد که در مرحله نخست حدود ۶۰۰ هکتار آن مورد استفاده قرار می‌گیرد.

محدودیتی برای نشست هواپیماهای پهن پیکر تا رده هواپیماهای ۷۴۷ در فرودگاه وجود نخواهد داشت و در فاز نخست ترمینالی به وسعت ۱۵ هزار متر مربع با ظرفیت اسمی یک میلیون نفر مسافر در سال که قابل افزایش به سه میلیون نفر مسافر است، در نظر گرفته شده است.

در این زمینه، «سعید چلندری» معاون حمل و نقل و ترانزیت منطقه آزاد چابهار، از بهره برداری فاز نخست فرودگاه بین المللی چابهار

در ۱۲ ماه آینده خبر داد و گفت: در اجرای فازهای بعدی آن از فاینانس و توان فنی و مهندسی چینی ها استفاده خواهد شد و به این منظور قراردادی با یکی از شرکت های چینی با فاینانس ۴۸۳ میلیون یورویی منعقد شده است.

بازدید از دو بندر بزرگ شهید کلانتری و شهید بهشتی چابهار

«هدف اصلی توسعه بندر چابهار، افزایش ترانزیت و صادرات است» این موضوع را معاون امور بندری و اقتصادی اداره کل بنادر و دریانوردی سیستان و بلوچستان در جریان بازدید مدیران عامل خبرگزاری ایرنا و روزنامه ایران عنوان کرد و گفت: در این راستا جهش خوبی را شاهد هستیم و به ویژه در ۲ سال اخیر میزان عملیات تخلیه و بارگیری کالا در این بندر رشد قابل توجهی داشته است.

«حسین شهدادی» افزود: از اواخر پارسال موضوع صادرات و ترانزیت در بندر چابهار استارت خورد و کشتی های زیادی به طور عمده کالاهای ترانزیتی را از کشورهای همچون افغانستان به سایر مقاصد از جمله هند بارگیری می کنند.

وی خاطرنشان کرد: مقداری از کالاها نیز به صورت ترانشیپ است که در بنادر تخلیه و مجدد بارگیری می شود تا به مقاصدی نظیر کشورهای حوزه آسیای شرقی و جنوب شرق ارسال شود.

شهدادی، بندر چابهار را امن ترین و کم هزینه ترین مسیر برای صادرات و واردات و همچنین ترانزیت کالاهای متعلق به سایر کشورها نظیر هند، افغانستان و کشورهای حوزه مشترک المنافع توصیف کرد و گفت: از ابتدای امسال تاکنون ۶۰ هزار تن گندم از مبدا هند از طریق بندر چابهار به افغانستان ارسال شده که رشد قابل توجهی در همسنگی با پارسال داشته است.

وی بیان داشت: بندر چابهار در تخلیه به موقع کالاهای اساسی مورد نیاز کشور آمادگی کافی دارد و با روند افزایشی تخلیه و بارگیری این نوع کالاها و حمل زمینی آن، زمینه برای تأمین کامیون در مسیر برگشت برای حمل کالاهای صادراتی از طریق بندر چابهار فراهم شده است که تأثیر قابل توجهی بر کاهش هزینه واردات و صادرات خواهد داشت.

معاون امور بندری و اقتصادی اداره کل بنادر و دریانوردی سیستان و بلوچستان، همچنین اظهار داشت: عملیات اپراتوری بندر چابهار با هندی ها است و مقرر شده در آینده برای توسعه و تجهیز بندر سرمایه گذاری لازم را انجام دهند.

بازدید از شرکت تعاونی آریا پروفیل

حضور در شرکت تعاونی آریا پروفیل، مقصد بعدی بازدیدها بود. شرکتی که از ابتدای آغاز به کار در سال ۹۴ تا امروز برای ۱۲۶ نفر اشتغالزایی مستقیم داشته و حتی در شرایط فعلی کرونا نیز نه تنها تعدیل یا نیروی اخراجی نداشته، بلکه حدود ۴۰ نفر را به مجموعه خود اضافه کرده است.

محصول نهایی این شرکت تولید انواع قوطی پروفیل و مقاطع فولادی، همچنین لوله های داربستی، لوله های گاز و انواع لوله های سیاه درزدار و بدون درز است. بیش از ۸۵ درصد محصولات یادشده به مصرف داخل کشور و تامین نیاز استان سیستان و بلوچستان، همچنین بخشی از نیازهای استان های هرمزگان و کرمان می رسد.

اما مشکلات تحریم ها در سال های گذشته سبب شده تا مزیت های اقتصادی صادرات از بین برود، این در حالی است که پیش از تحریم ها محصولات شرکت به کشورهای افغانستان، پاکستان و عمان صادرات می شده است.

«سید محمد موسوی» رئیس هیات مدیره این شرکت، از برنامه ریزی برای توسعه آن در دو فاز دیگر با هدف تولید مفتول های فلزی و گالوانیزه، همچنین تولید ورق های رول، پانچ و ساندویچ پنل در این شرکت کاملاً خصوصی خبر می دهد و می گوید: بهره برداری از واحد فولاد مکران می تواند تضمین کننده تامین مواد اولیه مورد نیازمان باشد.

وی همچنین با اشاره به برخی مشکلات، یادآور می شود: به طور مثال هرچند تهیه مواد اولیه داخلی از فولاد مبارکه یا ذوب آهن اصفهان انجام می شود، اما به دلیل قرار داشتن این شرکت در محدوده منطقه آزاد چابهار به ناچار مجبور به ارسال آنها به گمرک و سپس ترخیص آنها هستیم که هزینه های زیادی سرباری، وقت و زمان و خواب سرمایه را به دنبال دارد.

بازدید از شرکت ماهور بافان بلوچ

ماهور بافان بلوچ عنوان شرکتی است که در تولید ادوات صیادی به ویژه تورهای ماهیگیری فعالیت می کند. نخ فیلامنت، ماده اولیه اصلی مورد نیاز این شرکت است که به طور عمده از کشور روسیه وارد می شود.

این واحد صنعتی با سرمایه گذاری حدود ۸۰ میلیارد تومانی به بهره برداری رسیده، ماشین آلات بافت آن از ژاپن و ماشین آلات تابنده آن از آلمان وارد شده، ۸۲ نفر کارگر در آن مشغول به کارند که در آینده نزدیک به ۱۰۰ نفر افزایش خواهند یافت.

مسوولان این شرکت، بزرگترین مشکل خود را تهیه ارز برای واردات مواد اولیه عنوان می کنند، به طوری که باید از بازار آزاد به بهایی گزاف یا از سامانه نیما آن هم با دردهای فراوان تهیه کنند.

این شرکت از بخش های مختلفی همچون واحد تابنده، واحد تولید انواع نخ از فیلامنت، واحد بافت تور، واحد رنگرزی و واحد بسته بندی و انجام کار تعمیراتی تشکیل شده است.

بازدید از ورزشگاه در حال ساخت دهکده المپیک پیل بند

این پروژه در زمینی به مساحت ۴۰ هکتار و با اهداف فراملی و توریسم ورزشی در حال اجراست که قرار است میزبان بازی های محلی و بین المللی باشد.

استادیوم کریکت، استادیوم فوتبال، انواع زمین های تمرین، زمین های بازی های ساحلی، داخل سالن، بسکتبال، والیبال، هندبال، ورزش های رزمی و ژیمناستیک در این مجموعه پیش بینی شده است.

در فاز نخست، ساخت استادیوم کریکت با زیربنای چهار هزار و ۷۰۰ متر مربع و ظرفیت چهار هزار و ۶۰۰ نفر تماشاچی در دست اقدام است که مطابق برنامه ریزی انجام شده قرار است تا اردیبهشت ۱۴۰۰ به بهره برداری برسد.

برای ساخت استادیوم کریکت که پیشرفت فیزیکی ۲۳ درصدی دارد، تاکنون ۶۸ میلیارد تومان در اختیار پیمانکار قرار داده شده است.

همچنین استادیوم فوتبال این مجموعه ظرفیت ۱۲ هزارنفری خواهد داشت.
کل پروژه های دهکده المپیک چابهار با بودجه سازمان منطقه آزاد چابهار تامین در حال ساخت است.

حضور در نخستین سایت پرورش گاندوی کشور

"گاندو، تمساح پوزه کوتاه ایرانی، تمساح مردابی یا تمساح تالابی، از جمله گونه های در معرض خطر کشورمان است. این جاندار خونسرد که پروتئین بالایی برای گوشت آن توصیف می کنند، همچنین از چربی زیر پوست آن برای تهیه اقلام بهداشتی و آرایشی استفاده می شود و به دلیل شباهت های زیادی به مولکول های چربی انسانی، ترمیم کننده بسیار خوبی است، همچنین از خون و فرآورده های خونی آن برای بهبود بیماری هایی نظیر HIV استفاده می شود و خاصیتی کاملاً آنتی باکتریال دارد، موجودی کم مصرف و پر بازده است."

این مطالب را «الهام آبتین» مدیر نخستین مزرعه پرورش گاندوی سیستان و بلوچستان و ایران عنوان می کند و می گوید: علاوه بر تلاش برای حفظ جمعیت این گونه در منطقه که به عنوان یک گونه منحصر به فرد بلوچستان حائز اهمیت است، می توان در راستای توسعه گردشگری و جذب توریسم و همچنین اشتغال زایی جوامع محلی تاثیر گذار باشد.
وی می افزاید: اگر قرار به انجام فعالیت صنعتی و اقتصادی باشد، نیازمند به دستکم یک هزار سر تمساح و اضافه شدن سالیانه حداقل ۵۰۰ نوزاد هستیم.

آبتین، از ارائه طرح پایلوتی در همین زمینه برای اشتغال زایی جوامع محلی خبر داد که طی آن اگر پنج سر تمساح در اختیار هر یک از خانواده ها قرار بگیرد (که در این راستا نیازمند ۱۰ متر مربع فضا خواهند بود) با گذشت حدود یک سال و نیم می تواند ۷۵ میلیون تومان سودآوری برای خانواده ها به دنبال داشته باشد.
شایان ذکر است فعالیت مشابه از این دست فقط در یک مورد آن هم در جزیره قشم انجام می شود که در آن مسوولان مزرعه به پرورش تمساح غیر ایرانی اشتغال دارند.

بازدید از مزرعه پرورش شترمرغ

چابهار و به طور کلی استان سیستان و بلوچستان مستعد پرورش و نگهداری شترمرغ است. منطقه ای که به دلیل شرایط خاص آب و هوایی، مصرف انرژی را در تولید این پرندۀ عظیم الجثه تقریباً به صفر می رساند.
به گفته فعالان و کارشناسان این صنعت، جوجه شترمرغ تنها یک هفته پس از تولد نیازمند نگهداری در دستگاه های مخصوص است و پس از آن در آشیانه و در مزارع به راحتی قابل نگهداری بوده و از نظر نیروی کار و مصرف انرژی بسیار مقرون به صرفه است.
«حسن پرویزی» یکی از پرورش دهندگان شترمرغ در چابهار در بازدید مدیرعامل ایرنا از این مجموعه اظهار داشت: از همه اعضا و جوارح این موجود استفاده می شود، به طوری که علاوه بر گوشت و تخم آن، ضایعات و استخوان ها تبدیل به مکمل غذایی می شود، از روغن آن برای تهیه لوازم آرایشی و بهداشتی استفاده می شود، همچنین پوست آن در صنایع چرم و سایر اعضای آن برای تولید غذای طیور و شترمرغ استفاده می شود.

وی که مدیر یک مزرعه ۷۳ هکتاری است، می گوید: ظرفیت تولید ۲۴ هزار قطعه شترمرغ از مولد تا پرواربندی در این مجموعه پیش بینی شده که اکنون و در فاز نخست ۲۱ هکتار آن اجرایی شده است.

پرویزی ادامه داد: از ابتدای ساخت مزرعه و اجرای طرح تاکنون برای ۴۰۰ نفر اشتغالزایی شده و هم اینک ۱۸ نفر بطور ثابت در آن اشتغال به کار دارند.

وی از اجرایی کردن طرح توزیع جوجه و بسته های حمایتی مربوطه در کل استان سیستان و بلوچستان د آینده نزدیک خبر داد و گفت:

در این طرح قرار است به هر نفر متقاضی ۱۰ جوجه شتر مرغ همراه با ۶ ماه غذا داده شود که البته با تسهیلات ۱۲ میلیون تومانی در اختیارشان قرار خواهد گرفت.

پرویزی خاطر نشان کرد: هر متقاضی برای اجرای این طرح به فضایی به وسعت ۱۲۵ متر مربع نیاز خواهد داشت و پس از گذشت ۶ ماه شتر مرغها را از آنان خریداری خواهیم کرد، به طوری که حدود پنج میلیون تومان سودآوری برایشان به دنبال خواهد شد. بازدید از ظرفیت ها گردشگری و توریستی، ساحل اقیانوسی و سایت های بوم گردی چابهار در ادامه این برنامه سفر در دستور کار قرار گرفت.

خلاصه کلام

هرچند کشورهای رقیب و شرکای خارجی آنها نیز بر بی نظیر بودن شرایط چابهار برای ایفای نقش کریدور ترانزیتی و هاب صادراتی چابهار اذعان دارند، اما باید مراقب بود کم کاری ها و بی توجهی هایی که نظیر آنها را در دو دهه گذشته شاهد بودیم، سبب نشود فرصت سوزی بزرگ دیگری این بار در چابهار برای کشور اتفاق بیفتد. چرا که در این صورت رقبا و سایر کشورهایی که منافعی در افق های کوتاه، میان و بلندمدت برای خود تعریف کرده اند، بیکار نخواهند نشست و معطل ما نخواهند ماند. به گزارش ایرنا، چابهار از توابع استان سیستان و بلوچستان در ۶۴۵ کیلومتری جنوب زاهدان مرکز این استان و در ساحل دریای عمان واقع شده است.

محمد ملک دار

